

Bütçe gelir fazlalarından .1944 yılı sonunda mevcut 144 440 000 liranın olağanüstü ödenek karşılıklarından doğan borçlarla mahsubuna dair kanun tasarısı ve Bütçe Komisyonu raporu (1/235)

T. C.

Başbakanlık

25 . 7 . 1951

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 2080, 6/2479

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Bütçe gelir fazlalarından 1944 yılı sonunda mevcut 144 440 000 liranın olağanüstü ödenek karşılıklarından doğan borçlarla mahsubu hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 14 . 7 . 1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

1934 - 1943 yılları zarfında muhtelif kanunlarla ceman 1 360 366 534 liralık olağanüstü ödenek kabul edilmiş olduğu malumdur.

Bu kanunlarda derpiş edilen ödeneklerin karşılıkları gösterilmemiş olup bunların fevkalâde membalardan sağlanacağı tasrih edilmiştir.

Zikri geçen membalardan başlıca, Hazinesinin kendi muamelelerine mahsus inkânları istimal suretiyle ve borçlanarak temin ettiği 888 032 562,09 liradır.

Olağanüstü ödenek kanunlarına müsteniden karşılık olarak Hazinesinin bütçeye vermek üzere borçlandığı bu meblâğdan 143 537 743,66 lirası 1942 ilâ 1947 yıllarında konsolide edilmiş 414 993 159,14 lirası muhtelif yıl bütçelerine mevzu ödeneklerle itfa olunmuş, bakiye 329 501 659,29 lirası da yine ilerideki bütçelere konulacak ödeneklerle istirdat olunmak üzere Hazine mevcudundan tesviye edilmiştir.

Raptten takdim kılınan mahsup tasarısı, katî hesap kanunları kabul buyurulmuş olan 1921 - 1944 senelerine ait açık ve fazlalar karşılaştırıldıktan sonra neticede gelir fazlası olarak Hazine hesaplarında yer alan 144 440 000 liranın mebhus 329 501 659,29 liradan mahsubu şeklinde bütçeye ve buna müsteniden Katî Hesap Kanununa mal edilmesini sağlamak üzere teklif edilmiştir.

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/235

Karar No. 68

18 . IV . 1952

Yüksek Başkanlığa

Bütçe gelir fazlalarından 1944 yılı sonunda nek karşılıklarından doğan borçlarla mahsubu mevcut (144 440 000) liranın olağanüstü öde hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve

Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise sevki kararlaştırılıp Başbakanlığın 25 . VII : 1951 tarihli ve 6/2479 sayılı tezkeresi ile sunulan kanun tasarısı komisyonumuza havale olunmakla Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürü hazır olduğu halde incelenip görüşüldü.

Tasarı üç maddeden ibaret olup esas hakkındaki hükümler birinci maddede yer almıştır. Bu maddede (1944 Bütçe yılı sonuna kadar katî hesap kanunlarının gösterdikleri gelir fazlalıklarından, açıklar indirildikten sonra, kalan (144.440.000) liranın 1943 yılı nihayetine kadar verilen olağanüstü ödenek karşılıklarından doğan borçlarla mahsubuna Maliye Bakanı yetkilidir) denilmektedir.

Bu suretle mahsup edilecek miktar, 1951 malî yılı Bütçesine bağlı (A) işaretli cetvelin Devletborçları kısmında açılacak özel bölüme ödenek ve masraf kaydolunur, denilmektedir.

Tasarı gerekçesinden ve Hükümet temsilcisinin verdiği izahattan anlaşıldığına göre:

1. 1934 - 1943 yılları zarfında muhtelif kanunlarla; cari yıl bütçelerindeki tahsisattan ayrı olarak ceman 1 360 366 534 liralık fevkalâde tahsisat kabul edilmiştir. Fakat bu tahsisatların karşılıkları kanunlarında gösterilmemiş, sadece (fevkalâde membalardan) sağlanacağını tasrihiyle iktifa edilmiştir. Bunun üzerine Maliye, Hazine muamelelerine mahsus imkânları kullanmış ve bittabi başka Merkez Bankasına kısa vâdeli olarak borçlanmak yoluyla alâkalı yılların bütçesine (888 032 562) lira varidat temin etmiştir. Muhtelif yıl bütçelerinin Hazineye olan bu borcundan (143 537 743) lirası 1942 - 1947 yıllarında konsolide edilmiş (414 993 159) lirası muhtelif yıl bütçelerine konan ödeneklerle itfa olunmuştur. Bu meblâğdan halen (329 501 659) liralık bir bakıye kalmıştır.

2. Diğer taraftan: katî hesap kanunları çıkmış olan 1921 - 1946 yılları bütçelerinin açık ve fazlaları karşılaştırıldıktan sonra neticede bu yıllardan mütevellit olarak bütçe hesabının Hazineden (237 337 432.04) liralık alacağı tahakkuk etmiş bulunmaktadır.

İşte; kanun tasarısı, Hazine ve bütçe ara-

sında mevcut bu karşılıklı borç ve alacakların mahsubunu mümkün kılmak maksadiyle hazırlanmıştır.

3. Bu karışık durum hiç şüphesiz, bütçenin gelir ve giderini yıl içerisinde tevzin maksadiyle Hazineye tanınmış olan kısa vâdeli borçlanma ve kredi alma salâhiyetlerinin, maksattan inhihaf edilerek istimalinden ileri gelmiştir. Filvaki, fevkalâde bir bütçe olarak tanzim ve intaç edilmesi lâzımgelen bu olağanüti ödeneğe müsteniden yapılan sarfiyatın hesabı katî kanunlarında, alâkalı yıl bütçelerinde, cari bütçe masraflarına ilâve edilmek ve Hazine imkânlarıyla temin edilen kısa vâdeli kredi ve borçların da bütçelere irat kaydedilmek suretiyle muameleye tâbi tutulduğu görülmüştür.

Komisyonumuz, tasarıyı bu karışık durumu basite icra etmesi bakımından esas itibariyle yerinde bulmakla beraber Bütçe tekniği bakımından metin üzerinde gerekli değişikliği yapmış ve iki madde olarak yeniden tesbit etmiştir.

Yürürlük maddeleri Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul olunan tasarı Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunuluz.

Başkan İstanbul E. Adakan	Başkan V. Burdur F. Çelikkbaş	Sözcü Çanakkale E. Kalafat
Kâtip Sivas H. İmre	Afyon K. A. Veziroğlu	Bilecik Gl. Y. Üresin
Diyarbakır Y. Azizoglu	Elâziğ Ö. F. Sanaç	Eskişehir A. Potuoğlu
Giresun H. Erkmn	Giresun M. Şener	İstanbul A. H. Başar
İstanbul H. Hüsmn	İstanbul S. Oran	İzmir B. Bilgin
Kastamonu H. Türe	Kırklareli Ş. Bakay	Konya R. Birand
Konya M. A. Ülgen	Malatya M. S. Eti	Mardin R. Erten
Ordu R. Aksoy		Trabzon S. F. Kalaycioğlu

HÜKÜMETİN TEKKLİFİ

Bütçe gelir fazlalarından 1944 yılı sonunda mevcut 144 440 000 liranın olaganüstü ödenek karşılıklarından doğan borçlarla mahsubuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 1944 bütçe yılı sonuna kadar katı hesap kanunlarının gösterdikleri gelir fazlalarından; açıklar indirildikten sonra, kalan 144 440 000 liranın 1943 yılı nihayetine kadar verilen olaganüstü ödenek karşılıklarından doğan borçlarla mahsubuna Maliye Bakanı yetkilidir.

Bu suretle mahsup edilecek miktar 1951 mali yılı Bütçesine bağlı (A) işaretli cetvelin Devlet borçları kısmında açılacak özel bölüme ödenek ve masraf kaydolunur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye Bakanı yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>A. Menderes</i>	Başbakan Yardımcısı
	<i>S. Ağaoğlu</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>F. L. Karadumanoğlu</i>	<i>R. Nasukioğlu</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
	<i>H. Özyörük</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>F. Köprülü</i>	<i>H. Polatkan</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>T. İleri</i>	<i>K. Zeytinioğlu</i>
İktisadi ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>Muhlis Ete</i>	<i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
G. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>R. S. Burçak</i>	<i>N. Ökmen</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>S. Kurtbaki</i>	<i>N. Özcan</i>
İşletmeler Bakanı	
<i>Hakkı Gedik</i>	

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

1952 yılı Bütçe Kanununa bağlı (B) ve (A/1) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında Kanun

MADDE 1. — 1921 - 1946 yılları Kesinhesap kanunlarına göre tahakkuk eden ve müfredatı bağlı cetvelde gösterilen (323 829 990.21) lira bütçe fazlası, 1952 yılı Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelde açılacak özel bölüme gelir kaydedilir.

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı paradan; (86 492 558.17) lirası 1921 - 1946 yılları Kesinhesap kanunlarına göre tahakkuk eden ve müfredatı yine aynı cetvelde gösterilen bütçe açıklarına ve (237 337 432.04) lirası da olaganüstü ödenek karşılığında doğan borçlara mahsup edilmek üzere 1952 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Devlet Borçları kısmında bu namlarla yeniden açılan özel bölümlere ödenek kaydolunur.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncu maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncu maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

Bütçe Komisyonunun değişikliğine bağlı

CETVEL

1946 yılı sonuna kadar Hesabı Katî kanunlarından tesbit olunan bütçe fazlalarını gösterir cetveldir.

Bütçe yılı	Gelir (Devredilen nâzım gelir düştükten sonra)		Gider		Gelire nazaran				Neticesi		Hesabı katî kanun numarası
	Lira	K.	Lira	K.	Fazlası		Noksanı		Lira	K.	
					Lira	K.	Lira	K.			
1921 (1337)	46 788 045	05	57 128 833	96	—		10 340 788	91	10 340 788	91	2568
1922 (1338)	71 729 636	41	74 057 848	49	—		3 228 212	08	13 569 000	99	2569
1923 (1339)	111 271 945	29	105 926 911	14	5 345 034	15	—		8 223 966	84	2570
1924 (1340)	138 450 305	29	131 584 535	34	6 865 769	95	—		1 358 196	89	1405
1925 (1341)	170 690 026	21	202 342 352	25	—		31 652 326	04	33 010 522	93	1592
1926	180 183 547	75	172 450 208	93	7 733 338	82	—		25 277 184	11	2242
1927	203 564 939	56	199 124 475	96	4 440 463	60	—		20 836 720	51	2277
1928	221 729 458	74	200 788 262	90	20 941 195	84	—		104 475	33	2306
1929	224 169 949	65	212 777 982	50	11 391 967	15	—		11 496 442	48	2513
1930	217 496 027	23	210 109 120	63	7 386 906	60	—		18 883 349	08	2790
1931	185 538 215	80	207 547 278	56	—		22 009 062	76	3 125 713	68	2891
1932	214 365 254	55	211 988 413	03	2 376 841	52	—		748 872	16	3063
1933	197 399 672	89	205 421 639	43	—		8 021 966	54	8 770 838	70	3300
1934	230 253 565	07	228 807 122	67	1 446 442	40	—		7 324 396	30	3654
1935	262 050 215	81	259 476 797	97	2 573 417	84	—		4 750 978	46	3769
1936	270 170 822	58	265 796 726	84	4 374 095	74	—		376 882	72	3895
1937	316 690 950	03	310 692 833	83	5 998 116	20	—		5 621 233	48	3982
1938	328 974 919	70	314 697 489	34	14 277 430	36	—		19 898 663	84	4254
1939	387 879 798	35	394 427 914	77	—		6 548 116	42	13 350 547	42	4428
1940	551 831 790	09	546 519 814	60	5 311 975	49	—		18 662 522	91	4676
1941	651 769 946	81	586 411 550	51	65 358 396	30	—		84 020 919	21	5033
1942	983 011 979	01	918 509 735	51	64 502 243	50	—		148 523 162	71	5357
1943	1 037 787 083	75	1 037 177 802	14	609 281	61	—		149 132 444	32	5443
1944	1 078 272 828	18	1 082 964 913	60	—		4 692 085	42	144 440 358	90	5767
1945	662 606 539	97	605 042 262	60	57 564 277	37	—		202 004 636	27	5910
1946	1 059 652 097	63	1 024 319 301	86	35 332 795	77	—		237 337 432	04	5911
Toplam	10 004 329 561	40	9 766 992 129	36	323 829 990	21	86 492 558	17	237 337 432	04	